

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 33^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 259

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021
ΣΤΑΥΡΙΤΕΣ 2021

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΓΙΟΡΤΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ

Στον Πόντο

Στην Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Σουμελά, στον Πόντο τελέσθηκε, ανήμερα τον Δεκαπενταύγουστο, πανηγυρική Θεία Λειτουργία από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο. Συλλειτουργήσαν οι Μητροπολίτες Γέρων Χαλκηδόνος Εμμανουήλ και Φιλαδελφείας Μελίων.

Συνέχεια στην 6η σελίδα

ΠΑΝΕΜΟΡΦΗ Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΑΣ

Μετά από 20 χρόνια λειτουργίας της λέσχης μας στο νέο κτίριο όπου στεγάζεται το Πνευματικό και Πολιτιστικό Κέντρο του συλλόγου μας έφτασε η ώρα και τοποθετήσαμε την πινακίδα με την επιγραφή της ταυτότητας μας.

Εν μέσω όλων αυτών που συμβαίνουν λόγω της πανδημίας του κορονοϊού υπάρχουν μέλη μας που συνεχίζουν να στηρίζουν τη λέσχη ηθικά και οικονομικά. Ένας σημαντικός επί σειρά ετών υποστηρικτής μας είναι ο κ. Αλέξης Μαυρίδης που ανέλαβε εξ ολοκλήρου το κόστος κατασκευής και τοποθέτησης της πινακίδας στο εμπρός στηθαίο του κτιρίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκφράζει για μια ακόμη ις ευχαριστίες εκ μέρους όλων των μελών μας και ευχόμαστε στον ίδιο προσωπικά και σε όλη την οικογένεια του υγεία και πάντα προσωπικές και επαγγελματικές επιτυχίες.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας σε συνεργασία με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου και την ΚΑΠΑ Δήμου Βέροιας συγκέντρωσαν διάφορα εφόδια και υλικά και τα προώθησαν στους συνανθρώπους μας, στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, Εύβοιας και Πελοποννήσου, για την κατά το δυνατόν ανακούφιση και συμπαράσταση στους συνανθρώπους μας που επλήγησαν από τη θεομηνία της φωτιάς.

Συνέχεια στην 2η σελίδα

Να πάνε ξαν
αφέτος στην
Εύξεινο Λέσχη;

Τρέξτε αγιλήγορα...
Όλα τα τμήματα θα
λειτουργούν κανονικά.
Ερώτα να μαθαίνε

ΕΝΑΡΞΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
3 Οκτωβρίου, 6:00μμ

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Λ.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Λ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην
Παρασκευής και Σαββάτου
από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
ammosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ουδέν λόγω πανδημίας κορονοϊού

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Το 1ο δεκαήμερο του Αυγούστου του 2021, οι περιοχές αυτές επλήγησαν από τις ισχυρές φωτιές που προξένησαν μεγάλες καταστροφές σε κατοικίες και υποδομές και έτσι δείξαμε έμπρακτα την αγάπη, τον αλτρουισμό και την αλληλεγγύη που οι καιροί απαιτούν.

Ευχαριστούμε

όλους σας που ανταποκριθήκατε στο κάλεσμα μας και μπορέσαμε να δώσουμε λίγη χαρά σε αυτούς που το είχαν ανάγκη, προσφέροντας ότι μπορούσαμε ακόμη και από το υστέρημα μας στον αναξιοπαθούντα συνάνθρωπο μας, συμμετέχοντας και γευόμενοι τις ύψιστες ανθρώπινες αξίες.

Τα 3Μ της Τουρκίας

Η τουρκική εφημερίδα sontju επισημοποιεί όλα όσα κατά καιρούς αναφέρονται για την Τουρκία, σχετικά με τις "αγαθές" της προθέσεις και την ακραία συμπεριφορά της προς την παγκόσμια κοινότητα καθώς η ίδια η κυβέρνηση της γείτονος δηλώνει ότι τα τρία κυρία εργαλεία της Τουρκικής εξωτερικής είναι τα περίφημα 3Μ:

Military (Στρατός)
Mosques (Τζαμιά)
Migrants (Μετανάστες)

Κι όταν αυτά είναι τα εργαλεία επιβολής της θέλησης της, όσοι πιστεύουν ότι η Τουρκία αντιλαμβάνεται οποιαδήποτε άλλη πολιτική εκτός από την πολιτική της ισχύος, θα πρέπει να επανεξετάσουν την προσέγγιση τους, γιατί αν παρασύρουν τη χώρα, θα πληρώσουμε ακριβό τίμημα και δυστυχώς δεν θα υπάρχει επιστροφή.

Η εθνικιστική έξαρση που κατά καιρούς βλέπουμε εναντίον της Ελλάδας από την πλευρά των γειτόνων μας κάθε φορά που θυμούνται τις βραχονησίδες, την Κύπρο, το Αιγαίο και πολλά ακόμη έχουν τη ρίζα τους πολύ βαθιά και τίποτε δεν είναι τυχαίο αφού σχεδόν σε όλα τα θέματα το Ελληνικό κράτος και το Τουρκικό καθεστώς έχουν εκ διαμέτρου αντίθετες θέσεις, που φυσικά εξυπηρετούν τα αντίστοιχα οικονομικά και στρατηγικά συμφέροντά τους.

Είναι η στιγμή που ο ελληνισμός πρέπει να αντιληφθεί ότι ο προβατόσχημος λύκος για να ηρεμήσει πρέπει να ξέρει ότι απέναντί του είναι όλοι οι Έλληνες ενωμένοι και αποφασισμένοι αλλά και οι κυβερνώντες να μην κοιμούνται ήσυχοι.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ουδέν λόγω πανδημίας κορονοϊού

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΣ ΤΟΥ 2017

ΧΑΒΙΤΣ Από την ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΥΛΙΚΑ

- Αγνό βούτυρο 250 γρ.
- Γάλα φρέσκο 5 ποτήρια
- Αλάτι 1 1/2 κουτ. του γλυκού
- Φούρνικο

- καλαμποκίσιο αλεύρι (όσο πάρει)
- Τυρομίτζ ή ημίσκληρο κασέρι

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

- Βάζουμε την κατσαρόλα στη φωτιά να ζεσταθεί και ρίχνουμε το βούτυρο να λειώσει.
- Προσθέτουμε ένα κουταλάκι φούρνικο αλεύρι στο λειωμένο βούτυρο και το καβουρδίζουμε για 1 λεπτό.
- Ρίχνουμε όλο το γάλα και ανακατεύουμε μέχρι να ζεσταθεί καλά.
- Λίγο πριν βράσει το γάλα προσθέτουμε το αλάτι και αρχίζουμε να ρίχνουμε το φούρνικο αλεύρι λίγο λίγο ανακατεύοντας συνέχεια μέχρι να γίνει κρέμα.
- Αφού γίνει (15 λεπτά) το αποσύρουμε από την φωτιά συνεχίζοντας να το ανακατεύουμε και τέλος ρίχνουμε το τυρομίτζ ή ημίσκληρο κασέρι.
- Το χαβίτς συνοδεύεται με ψωμί, γιαούρτι ή τάν.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

- "Τρίμμα τριβραστο και χαβίτς σαραντάβραστο" Ετσι το λέγαν οι πόντιοι τότε! Πάντως είναι πολύ νόστιμο, εμείς το τρώγαμε όταν είμασταν μικρά!! Βέβαια θα αρέσει σ'αυτούς που τρώνε το καλαμποκίσιο αλεύρι! Γίνεται περίπου σαν κρέμα και τρώγεται ευχάριστα!!!

- Τα δύο στοιχεία-συστατικά του αλατιού, το νάτριο και το χλώριο αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για τον οργανισμό. Όλα τα υγρά του σώματός μας, ακόμα και το αίμα, περιέχουν και χλώριο και νάτριο τα οποία αποτελούν απαραίτητα συστατικά για την ηλεκτρολυτική ισορροπία των υγρών στο σώμα

Λίγα λόγια για το φούρνικο αλεύρι

Οι σπόροι του καλαμποκιού τοποθετούνται σε ταψί και φουρνίζονται, για να στεγνώσουν καλά και να ξεραθούν.

Έπειτα αλέθονται, στο χερομύλιν (χερόμυλο), κοσκινίζονται και το αλεύρι που μας δίνει το κοσκίνισμα, είναι το φούρνικο αλεύρι.

Φούρνικο αλεύρι μπορείτε να βρείτε στο εμπόριο.

Η λέξη φούρνικο, προέρχεται απ' το ουσιαστικό Φουρνίν. Φουρνίν: ο φούρνος. Φούρνικος: δηλαδή ψημένος, φρυγανισμένος σε φούρνο.

ΦΩΤΟ ΑΠΟΝΟΜΗΣ

Άγιος Αγάπιος και οι συν αυτό μάρτυρες

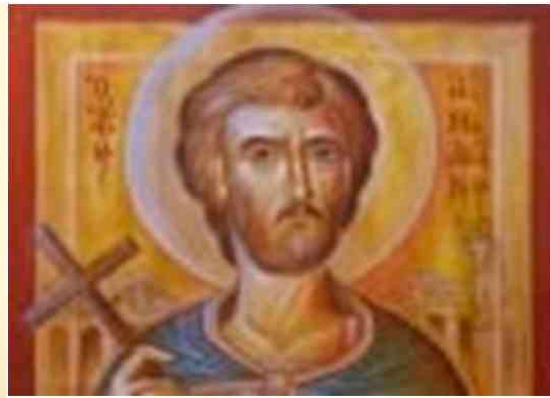
Ο Αγάπιος ήταν από τη Γάζα της Παλαιστίνης, ο Τιμόλαος από τη Μαύρη Θάλασσα, οι δύο Διονύσιοι από την Τρίπολη της Φοινίκης, ο Ρωμύλος - υποδιάκονος- από τη Λύδδα ή Διόσπολη, ο Πλήσιος και οι δύο Αλέξανδροι από την Αίγυπτο. Έζησαν και κέρδισαν τα αθάνατα βραβεία, κατά το διωγμό του Διοκλητιανού (284-304) εναντίον της Εκκλησίας.

Κατηγορήθηκαν ότι είναι χριστιανοί και οδηγήθηκαν μπροστά στον έπαρχο της Καισαρείας Ουρβανό, όπου με παρρησία

ομολόγησαν το Χριστό. Μάταιες απόπειρες έκανε εκείνος για να τους δελεάσει ή και να τους εκφοβίσει.

Διότι στο μυαλό όλων επικρατούσε ο λόγος του Θεού: «Τον φόβον αυτών μη φοβηθήτε μηδέ ταραχθήτε» (Α'επιστολή Πέτρου, γ' 14). Δηλαδή, μη φοβηθείτε το φόβο με τον οποίο ζητούν οι άπιστοι να σας πτοήσουν και μη ταραχθείτε καθόλου απ' αυτόν.

Πέθαναν όλοι μαρτυρικά με αποκεφαλισμό, δίνοντας σ' όλους τους αγωνιστές χριστιανούς μήνυμα θάρρους και ελπίδας.

Απολυτίκιο:

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Αγάπη του Κτίσαντος, πεπυρσευμένος τον νούν, χορείαν συνήθροισας, πανευκλεών Αθλητών, Αγάπιε ένδοξε, όθεν συν τούτοις Μάρτυς, αριστεύσας νομίμως, ξίφει τον σον αυχένα, συν αυτοίς απετμήθης, μεθ' ων εκδυσώπει, δούναι ημίν άφεσιν.

Κρίμα για αυτήν την «τουρκική δημοκρατία»

Ο πρόεδρος της ΠΟΕ κ. Γιώργιος Βαρυθυμιάδης, μετέβη την Παρασκευή το πρωί 13 Αυγούστου 2021 με πτήση των τουρκικών αερογραμμών από τη ν Α θ ή ν α στη ν Κωνσταντινούπολη και στη συνέχεια επρόκειτο να μεταβεί στην Τραπεζούντα για να πάρει μέρος στην Πατριαρχική Θεία Λειτουργία την Κυριακή 15 Αυγούστου 2021, στην Παναγία Σουμελά στο όρος Μελά στην Ματσούκα του Πόντου, σύμφωνα με απόφαση της ΠΟΕ προκειμένου να εκπροσωπήσει την Ομοσπονδία μας.

Μόλις έφτασε στο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης οι Τούρκοι αστυνομικοί δεν τον άφησαν να περάσει στη χώρα και τον οδήγησαν σε ένα χώρο όπου του δήλωσαν πως δεν μπορεί να συνεχίσει το ταξίδι του διότι είναι ανεπιθύμητος και το απόγευμα της ίδιας ημέρας απελάθηκε για να επιστρέψει στο αεροδρόμιο της Αθήνας.Μαζί του σε αυτήν την περιπέτεια ήταν και η πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ κ. Μαρία Αντωνιάδου.

Η συγκεκριμένη συμπεριφορά άσκησης πίεσης και ο οθωμανισμός που ονειρεύεται ο Ρ.Τ. Ερντογάν αποτελεί μέρος μιας τυπικής μεθοδολογίας του τουρκικού κράτους που το δείχνει σε κάθε ευκαιρία.Έως τώρα οι τουρκικές αρχές έχουν απελάσει επίσης την Ροζαλία Ελευθεριάδου,τη Μυροφόρα Ευσταθιάδου,τον Κώστα Αλεξανδρίδη, τον Γιώργο Ζαχαριάδη, τον Μιχάλη Κάικουνίδη, ενώ υπάρχει πολύ μεγάλος αριθμός ατόμων που βρίσκονται σε κατάλογο ως ανεπιθύμητοι στην Τουρκία, κυρίως με καταγωγή από τον Πόντο.

Δηλώνουμε τη συμπαράσταση μας στον πρόεδρο της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΠΟΕ) Κ. Γιώργου Βαρυθυμιάδη και καταδικάζουμε την καταχρηστική κράτηση και εντολή απέλασης του γιατί θεωρούμε αδιανόητο να απαγορεύεται σε οποιοδήποτε άνθρωπο να μην μπορεί να επισκεφθεί τις αλησμόνητες και αλύτρωτες ιδιαίτερες πατρίδες του.

Δεν αλλάζει τίποτε τελικά σε αυτήν την χώρα. Κρίμα!!!

Τείχη και εκκλησίες της Τραπεζούντας, λίγο πριν την καταστροφή

Τα τείχη της Τραπεζούντας και η ελληνική συνοικία εξώτειχα δίπλα στα τείχη αποτέλεσαν και αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορικής πορείας των Ελλήνων της Τραπεζούντας, ιδιαίτερα στα τέλη του 19ου και αρχές του 20ου αιώνα, καθώς γύρω από αυτά κτίστηκαν οι περισσότερες εκκλησίες και άνθισε η κοινωνική, εμπορική και πνευματική ζωή των προγόνων μας.

Τα τείχη αυτά είναι εν μέρει διπλά, δηλαδή έχουν δύο σκέλη αλλά δεν είναι πολύ φαρδιά (παχύ) στα μεγαλύτερα διασώζόμενα κομμάτια του. Από την ανατολική γωνία του τείχους αρχίζει το ανατολικό σκέλος, που φτάνει μέχρι το Μόλο (ανατολικό άκρο του λιμανιού), όπου βρίσκονταν οι αγορές και οι εμπορικές αποθήκες, που τώρα έχουν μεταβληθεί σε ερείπια το δε λιμάνι, που μέχρι πριν λίγο καιρό διασώζονταν εν μέρει, τώρα όλο σκεπάστηκε από τη Θάλασσα και μόνο όταν έχει καλοκαιρία προσορμίζονται εκεί μικρά πλοία. Κοντά στο Μόλο βρίσκεται ο αρχαίος ναός του Αγίου Ιωάννου (τώρα τζαμί). Υπήρχε και άλλος ναός στη μέση του παραλιακού τείχους, αφιερωμένος στον Άγιο Γεώργιο, αλλά κατεδαφίστηκε από τον κατακτητή, πριν 140 χρόνια. Πάνω από αυτόν υπάρχει ένα βαφείο το οποίο έχει μερικές δυσανάγνωστες επιγραφές της εποχής των Κομνηνών, για το οποίο η παράδοση λέει ότι ήταν το νομισματοκοπείο της πόλης, όπως λέει κι ο Φαλμεράνερ. Υπάρχουν, τέλος, και άλλα ναΐδρια εδώ κι εκεί ανάμεσα στα δύο σκέλη του τείχους, που όμως είναι ερειπωμένα.

Έξω από την πύλη του Αγίου Ιωάννη και προς τα δυτικά ένας ίσιος και μεγάλος δρόμος οδηγεί σε μια πλατεία που ονομαζόταν "Καβάκ μεϊτάνι", όπου υπάρχουν μερικοί τάφοι Μωαμεθανών και ερείπια αρχαίων σπιτιών.Κάτω από το "Καβάκ μεϊτάνι" και ανάμεσα στο δυτικό σκέλος και στην παραλία βρίσκεται η συνοικία "Εξώτειχα".

Πάνω από αυτόν και προς τα νότια βρίσκεται το "Τεκίρ τζαήρ", όπου είναι το αμφιθέατρο των Μεγάλων Κομνηνών, το οποίο φαίνεται από τα Ανάκτορα της Ακρόπολης και το οποίο σήμερα κατοικείται από μωαμεθανικές οικογένειες. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διαβάσει το Εγκώμιο του Ιωάννου Ευγενικού "εις Τραπεζούντα", για να δει τη λαμπρότητα που είχε άλλοτε, την οποία ο Τραπεζούντιος Βησσαρίων την εγκωμίασε ακόμα πιο πολύ.

Κάτω από το "Καβάκ μεϊτάνι" και ανάμεσα στο δυτικό σκέλος και στην παραλία βρίσκεται η συνοικία "Εξώτειχα". Είναι η γειτονιά που κατοικούσαν μόνο από Έλληνες. Προς τα δυτικά των Εξωτειχών σε απόσταση μισής ώρας, πάνω σε παλιό επίπεδο λόφο, βρίσκεται ο ναός της Αγίας Σοφίας. Γύρω από το ναό υπήρχε μεγάλη Μονή, που σώζονται τα ερείπιά της και που είχε χτιστεί από τον Μανουήλ Α' στις αρχές του 17ου αιώνα ο ναός αφαιρέθηκε από τους χριστιανούς και έγινε Τζαμί, χάνοντας πολύ τον αρχαίο του διάκοσμο λόγω της επισκευής που του έκαναν οι Τούρκοι. Η επισκευή αυτή αντί να προσθέσει κάτι, αντίθετα αφαίρεσε πολλά διακοσμητικά του στοιχεία και έτσι εξαφανίστηκαν οι εικόνες του Μανουήλ και άλλες, η μόνη εικόνα που διασώθηκε είναι η εικόνα του Παντοκράτορα πάνω στο θόλο όπου εκεί υπάρχει και το οικόσημο των Κομνηνών, που συνιθιζόταν και σ' άλλους ναούς και που περιλάβαινε ένα ζωγραφισμένο τραπέζι και πάνω του ένα προσκεφάλι, πάνω στο οποίο κάθεται ένα περιστέρι, ενώ γύρω τους είναι γραμμένο το ρητό του Ευαγγελίου "Το Πνεύμα το Άγιον το παρά του Πατρός εκπορεύεται". Ο ναός αυτός είναι σταυροειδής πτεροειδής και στηρίζεται πάνω σε τέσσερις μεγάλους κίονες, από μάρμαρο Φρυγίας, και έχει τρεις πύλες το έδαφος του ήταν μωσαϊκό αλλά τώρα σκεπάζεται από σανίδια είναι στερεό και συμμετρικό κτίριο, αρκετά ευρύχωρο, έχοντας προς τα ανατολικά του το παρεκκλήσι του Αγίου Σάββα, που τώρα έχει κατεδαφιστεί, και προς τα δυτικά μεγάλο και ψηλό καμπαναριό. Αυτό έχει τέσσερις ναΐσκους μέσα του, τον ένα πάνω στον άλλο και είναι γεμάτο εικονογραφήσεις, τώρα όμως χρησιμεύει ως μιναρές.

Έξω από το ανατολικό σκέλος του τείχους βρίσκεται σήμερα και η νέα πόλη της Τραπεζούντας, καθώς και η αγορά και οι ξενώνες της. Σε αυτήν την περιοχή βρίσκονται και οι ναοί των Ελλήνων, των Αρμενίων και των Αρμενοκαθολικών. Οι συνοικίες παίρνουν το όνομά τους από τις εκκλησίες τους, η κυριότερη δε που αποτελεί και τη μητρόπολη, είναι του Αγίου Γεωργίου.

Μετά τον Μόλο (Μουχανέ), προς τα ανατολικά εκτείνεται η κυρίως αγορά με τα μεγαλύτερα εμπορικά καταστήματα, μεταξύ των οποίων υπάρχει και κάποια αρχαία εμπορική αποθήκη (Πεζεστέν), που έχει σχήμα φρουρίου και χρησιμοποιείται και ως εμπορική αποθήκη αλλά και ως καταφύγιο για άμυνα εναντίον των επιτιμημένων. Πιο πάνω και προς τα νότια βρίσκεται η ενορία του Αγίου Βασιλείου, με ομώνυμο ναό που χτίστηκε επί Βελισσαρίου, του οποίου η εικόνα τον εμφάνιζε έφιππο, σωζόταν μέχρι πριν λίγο καιρό μέσα και έξω από την είσοδο του ναού. Υπάρχει μάλιστα επιγραφή πάνω στην είσοδο του γυναικωνίτη, που αναφέρεται στον Ιουστινιανό.

Προς τα ανατολικά του Μόλου βρίσκεται ο ναός του Θεοδώρου Γαβρά, θείου του Δούκα της Τραπεζούντας Κωνσταντίνου, που μαρτύρησε στη Θεοδοσιούπολη, που χτίστηκε από τον ίδιο τον ανεψιό του Γαβρά. Απέναντι από την Ακρόπολη υπάρχει και η Μονή του Αγίου Ευγενίου, αλλά κι αυτή καταστράφηκε και μένει μόνο ο ναός της, κτίσμα του Ιωάννη του Β', σύμφωνα με επιγραφή, που βρίσκεται στη δυτική γωνία του, κοντά στο βάθρο, στην οποία αναγράφεται το όνομα του κτήτορα και το έτος ζΩ' Οκτωβρίου κ (δηλ. 20 Οκτωβρίου του 1292). Αυτός έπαθε ζημιές από Πυρκαγιά και ανακαινίστηκε από τον Αλέξιο Γ' (1349-1390). Ο ναός αυτός είναι ευρύχωρος και στερεός, χτισμένος πάνω σε μεγάλο υπόγειο (τώρα τζαμί).

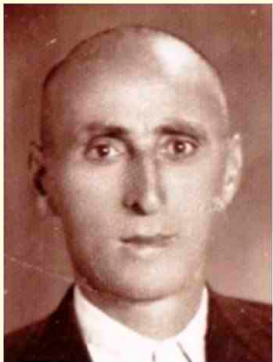
Έπειτα έρχεται ο νεόκτιστος ναός του Αγίου Γρηγορίου, που χτίστηκε πρώτα πάνω σε ελληνικό ναό και γύρω από αυτόν ήταν γυναικείο μοναστήρι που χτίστηκε από τον Ιωάννη Β' (1280-1297) και την Ευδοκία Παλαιολογίνα, που οι μεγαλοπρεπείς εικόνες τους βρίσκονταν στο νάρθηκα του ναού, αλλά σήμερα έχουν σβηστεί από την επίδραση του χρόνου. Απέναντι από το νάρθηκα βρίσκεται και ο τάφος του τελευταίου βασιλιά της Κάτω Σιβηρίας Σολομώντα, που θάφτηκε εκεί στις 15 Φεβρουαρίου του 1815. Εδώ είναι και η μητρόπολη, όπου συνήθως εδρεύει ο μητροπολίτης Τραπεζούντας. Και κοντά στο παρεκκλήσι της Αγίας Αναστασίας βρίσκεται το ελληνικό "Φροντιστήριο" πάνω στην παραλία. Αυτό είναι ένα τριώροφο και μεγάλο κτίριο, καθώς και το κεντρικό Αλληλοδιδασκτικό σχολείο και παράλληλα μ' αυτά, το Παρθεναγωγείο. Μετά το ναό του Αγίου Γρηγορίου βρίσκεται η συνοικία της Αγίας Μαρίας και πάνω απ' αυτήν προς τα νότια το "Ιπποδρόμιο" (μεϊντάνι), σύμφωνα με το "Χρονικό" του Μιχαήλ Πανάρετου, το οποίο με λεπτομέρειες περιγράφουν και ο Μάρκος ο Ευγενικός και ο Βησσαρίων.

Άγιος Ιωάννης Τραπεζούντας

Στο λιμάνι του Δαφνού ή της Δαφνούνας, που βρίσκεται κάτω από το "Ιπποδρόμιο", βρίσκεται και η ομώνυμη συνοικία.

Όλα αυτά που πραγματικά είναι εντυπωσιακά και μοναδικά αφήθηκαν στα χέρια των τούρκων και ουσιαστικά είναι θέμα χρόνου η "διαγραφή" τους από τις μνήμες μας καθώς παντού πλέον επικρατούν οι κόκκινες σημαίες, οι ψεύτικες πινακίδες και η αλλαγή χρήσης των κτισμάτων μας. Πολλά δε είναι ήδη παρελθόν καθώς ο χρόνος ή τα μηχανήματα των γειτόνων μας τα μετατρέπουν σε ερείπια. Σε λίγα χρόνια με την ειρηνική επέλαση των μουσουλμάνων από γειτονικές χώρες προς τη Βόρεια Τουρκία, για τουριστικούς λόγους, δεν θα υπάρχει κάτι αναγνωρίσιμο παρά μόνο από φωτογραφίες και κείμενα.

Συνέχεια από το προηγούμενο

ΟΙ ΦΥΓΑΔΕΣ

Κατά τās έκτοπίσεις μερικοί κατώρθωνον νά διαφύγωσι καί ἐκρύπτοντο εἰς τὰ δάση, τρεφόμενοι ἀπό φλοιούς δένδρων καί ρίζας χόρτων. ἄλλοι πάλι πρό τοῦ κινδύνου τοῦ ἐκτοπισμοῦ ἐγκατέλειπον τās οικίας καί τὰ χωρία καί ἐκρύπτοντο ὅπως ἡδύναντο. Ὅλοι αὐτοί σιγά-σιγά διέρρεον πρὸς τās πόλεις τῆς παραλίας πού δέν ἐξετοπίσθησαν, τὴν Κερασοῦντα, τὴν Ἀμισόν. Θά ἐνόμιζε κανεῖς ὅτι ἦσαν εὐτυχέστεροι τῶν ἐκτοπισθέντων. καί ὁμως αὐτοί ἔγιναν οἱ δυστυχέστεροι ὅλων καί ὑπέφεραν δεινά ὅσα οὐδέ οἱ δαίμονες δέν φαντάζονται. Μόλις ἐνεφανίσθησαν εἰς τās πόλεις, ἀπηγορεύθη εἰς αὐτούς νά εἰσέρχονται εἰς κατοικίας εἰς δέ τούς πολίτες ἀπηγορεύθη ἡ παροχή στέγης, τροφῆς ἐλεημοσύνης οἱ δυστυχεῖς ἔμενον εἰς τούς δρόμους, πρησμένοι ἀπό τὴν πείναν πού σιγά-σιγά τούς ἔφερεν εἰς τόν τάφον. Πόσοι ὁμογενεῖς κατέφυγον εἰς τὰ ὑπόγεια, διὰ νά μὴ ἀκούσωσι τούς γογγυσμούς τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Εἰς τὴν Κερασοῦντα ἔγινε γνωστόν ὅτι εἰς τὴν παραλίαν ἐρρίφθησαν πτώματα στρατιωτικῶν ἵππων. Οἱ πρόσφυγες ἐνόμισαν ὅτι ἀνεκάλυψαν θησαυρόν καί ἔσπευσαν πρὸς τό ὑποδειχθέν μέρος, διὰ νά χορτάσουν ἀπό τὰ πτώματα πού ἀπέπνεαν δυσοσμίαν ἀποκρουστικὴν. ἀλλὰ καί αὐτό δέν ἐπετράπη, χωροφύλακες δέ τούς ἀπεμάκρυναν ἀφοῦ ἐφόνευσαν τινάς μέ τὴν ξιφολόγχην.

Κατόπιν ἡ ἀστυνομία τούς συνελάμβανε. καί τούς μὲν ἀνηλίκους ἀπέστειλε δῆθεν διὰ θαλάσσης εἰς Ἀμισόν καί ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τό ἐσωτερικόν, τούς δέ ἐνήλικας περιώριζεν εἰς ἰδιαιτέρα οἰκήματα, διὰ νά ἀποσταλλοῦν ἀφοῦ συνεπληροῦντο εἰς 200 στόν τόπον τῆς ἐξορίας αὐτῶν. Καί οἱ ἀνήλικοι ἀντὶ τῆς Ἀμισοῦ μετεφέροντο εἰς τὴν πλησίον βραχώδη παραλίαν ὅπου οἱ λεμβούχοι καί οἱ Τσετέδες κρατοῦντες ἀπὸ τούς πόδας συνέτριβον ἐπὶ τῶν βράχων, οἱ δέ ἐνήλικοι ἐκλείοντο εἰς τὰ οἰκήματα ὄντες ὑποχρεωμένοι νά κάμνουν ἐκεῖ καί τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀνάγκην, ἔτρωγον τὰ ἐνδύματα καί ὑποδήματα αὐτῶν, καί σηπόμενοι ἐντὸς τῶν ἰδίων ἀκαθαρσιῶν ἐξέπνεον, διὰ νά εἰσαχθοῦν καί στοιβαχθοῦν ἐπ' αὐτῶν ἄλλοι, διότι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν οὐδέποτε συνεπληροῦτο. Εἰς τόν ναόν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου τῆς Παίλαμα ἐνεκλεισθησαν καί ἀπέθανον περὶ τās 3.000, ὁ δέ ὑγειονομικός ἱατρός Ἀπτούλ Βεχάπ, εἰς σχετικὴν ἔκθεσίν του ὠνόμασε τόν ἀναφερθέντα ναόν ὡς Μακτέλχανέ-μακελλεῖον.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΡΩΣΣΙΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1917 ἐξεθρονίσθη ὁ Τσάρος καί ἡ προσωρινὴ Ρωσικὴ κυβέρνησις ἐκύρηξεν το δόγμα “εἰρήνη ἄνευ προσαρτήσεως καί ἀποζημιώσεως”. ἐπομένως αἱ ἐπαρχίαι αἱ ὁποῖαι κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ρώσσων, θά ἐπεστρέφοντο. Ἀλλὰ ὑπὸ Τουρκικὴν κυριαρχίαν ἦτο ἀδύνατον νά ἀσφαλισθεῖ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ. ἔπρεπε λοιπόν νά ἐπιδιωχθεῖ ἡ αὐτοδιοίκησις. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ ὑπῆρχαν ἐπαρκῇ στελέχη Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καί περὶ τās 20.000 Ἑλλήνων στρατιωτῶν. Ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις ἀπέριψε νά σχηματισθοῦν ἐθνικοὶ στρατοὶ ἐκ τῶν μειονοτήτων αἱ ὁποῖαι ὑπῆρέτουν καί οὕτω ἐσχηματίσθησαν οἱ ἐθνικοὶ στρατοὶ Γεωργίας, Ἀρμενίας καί Ἀζερμπεϊτζάν ἐφοδιασθέντες εἰς ὅπλα, πολεμοφόδια καί τρόφιμα ἀπὸ τās ἀποθήκας τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ. Συνεπῶς θά ἡδύναντο καί οἱ Ἑλληνες νά συμπήξουν ἰδίαν στρατιωτικὴν μονάδα, ἐφοδιαζόμενοι ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν στρατιωτικὴν περιουσίαν. ἡ μονάς αὕτῃ ἐνισχυμένη καί ἀπὸ τούς στρατιώτας τούς ὁποίους θά ἡδύνατο νά δώσει ὁ ὑπο Ρωσσοκατοχὴν πόντος θά ἀνελάμβανε μέ ἐλπίδας ἐπιτυχίας τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ πόντου καί θά ἀπέκρουε τὴν προέλασιν τῶν Τούρκων, ἐν συνδυασμῷ μέ τούς Γεωργιανούς καί Ἀρμενίους πού ἦσαν ὑποχρεωμένοι νά ὑπερασπισθοῦν τό ἔδαφος τῆς πατρίδος των ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ ἔλειπεν ἡ δύναμις ἐκείνη, ἡ ὁποία νά ἐπιβληθεῖ μέ τό κύρος τῆς καί νά συγκεντρῶναι τὴν κοινὴν

ἐμπιστοσύνην.ἔλειπεν ἡ ἐνότης καί ἡ τεχνικὴ ὀργάνωσις. Οἱ Ἑλληνες ἀξιωματικοὶ τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ καί τό Ἐθνικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἀντικαυκάσου, κατέβαλον πολλὰς προσπάθειας νά διοργανώσουν Ἑλληνικὸν στρατόν καί Ρώσσοι ἐπιμεληταὶ παρεκάλουν αὐτούς νά παραλάβουν τὴν στρατιωτικὴν περιουσίαν, εὐρέθησαν καὶ Ρώσσοι οἱ ὁποῖοι προσεφέροντο νά καταταχθοῦν εἰς τὰ Ἑλληνικά τάγματα, ἀλλὰ ἡ ἐπιβολὴ τὴν ὁποία ἐξήσκουν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν δέν ἦτο ἀρκετὴ διὰ νά εὐδωθεῖ μία τοιαύτη προσπάθεια.

Ἐν Τραπεζοῦντι ὑπῆρχεν Ἑλληνικὸν πολιτικὸν σωματεῖον “ἡ Ἐνωσις” ἀλλ' αὐτό οὔτε τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα, διὰ τὸν ὀργανισμόν τῆς ἐπιχειρήσεως οὔτε τὰ ἀναγκαῖα χρηματικά μέσα εἶχε, ἀφ' ἐτέρου περιορίσθη εἰς τὸν τοπικόν αὐτοῦ χαρακτήρα καί δέν ἐξεπροσώπει ὅλην τὴν ὑπὸ τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ κατεχομένην περιφέρειαν.

Τοιουτοτρόπως, ἐνῶ οἱ Γεωργιανοὶ καί Ἀρμένιοι καί Ἀζερμπεϊτζανοὶ (συνεκεντροῦντο καί) ἔθετον τās βάσεις τῆς ἐθνικῆς των ἐλευθερίας, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔμεινεν ἄνευ ἐπισήμου καί ὑπευθύνου καθοδηγήσεως. Ἐκ μέρους τοῦ ἐπισήμου κράτους οὐδεὶς ἐστάλη δυνάμενος νά ἐπιβληθεῖ διὰ τοῦ κύρους του καί νά ὑποδείξει ὑπευθύνως τὴν ἐνδεδειγμένην κατεύθυνσιν. Ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι τό πρῶτον περιεπλάκησαν εἰς τοιαύτας φροντίδας, δέν ἐπῆρκουν εἰς τὴν ἐπιτυχὴ εὐδῶσιν τοῦ ἔργου, οὔτε ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς γενικῆς ἐμπιστοσύνης. Ἐκινοῦντο ἀνήσυχοι μῆτε δρῶντας μῆτε ἀδρανοῦντες. Αἱ γενόμεναι παρακλήσεις πρὸς σύγκλησιν ἐκτάκτου ἐθνοσυνελεύσεως, ἔστω καί τὴν τελευταίαν ὥραν δέν ἐτελεσφόρισαν. καί οὕτω ἀφέθη ὁ ἑλληνισμὸς εἰς τὴν δυστροπίαν τῆς τύχης καί τās διαθέσεις τῶν Τούρκων. Περί τό τέλος τοῦ 1917 ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις τῆς Ρωσσίας ἀνετράπη ὑπὸ τῶν Μπολσεβίκων καί ἡ νέα κυβέρνησις, ὑποσχομένη αὐτοδιάθεσιν τῶν μειονοτήτων, διέλυε τὸν στρατόν ἀφήνουσα ἀνυπεράσπιστα τὰ πολεμικὰ μέτωπα. Βαρὺ πυροβολικόν, χιλιάδες αὐτοκινήτων, ὑποζύγια τῶν ἀμαξῶν, ἄφθονα πολεμοφόδια καί τρόφιμα ἐγκαταλείποντο εἰς τούς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι προήλαννον ραγδαίως ἐκ τοῦ μετώπου, ἐνῶ τὰ ἀνταρκτικά σώματα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐκ Ριζοῦντος Καχριμάν-βεη ἐληλάτουν καί ἐξεδιώκον τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν ἐκ τῶν ἐστιῶν αὐτοῦ.

Οἱ Ἑλληνες φεύγοντες ἐν πανικῷ, οἱ μὲν τῶν μεσογείων ἠκολούθουν τὸν Ρωσικὸν στρατόν καί ἐγκαθίσταντο εἰς τὰ πέριξ τοῦ Καρς Ἑλληνικά χωρία. οἱ δέ τῶν παραλίων συνεκεντροῦντο ἐν Τραπεζοῦντι ἵνα διαπεραιωθῶσιν εἰς Ρωσσίαν. Οὗτοι κατὰ Ἰανουάριον ἀνῆρχοντο εἰς 30.000. Οἱ δυστυχεῖς διανυκτέρευον εἰς τὴν παραλίαν ὑπὸ δριμύ ψῦχος ἐπὶ ἡμέρας καί ἑβρομάδας, ἀναμεμιγμένοι μετὰ τῶν στρατιωτῶν καί ἐπεβιάζοντο μετὰ δυσκολιῶν καί θυσιῶν εἰς τὰ μεταγωγικά καί τās φορηγίδας ἐξαγοράζοντες τὴν ἀναχώρησιν ἀντὶ χιλιάδων ρουβλίων.

Κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον εἰς τὴν Τραπεζοῦντα διεδίδοντο παράδοξοι εἰδήσεις. Ἐλέγето ὅτι οἱ Γεωργιανοὶ ἠτοίμαζον διὰ νά στείλουν μίαν μεραρχίαν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Τραπεζοῦντος. ὅτι οἱ Ἀρμένιοι δέν θά ἐπέτρεπον τούς Τούρκους νά καταλάβουν τό Ἐρζερούμ. ὅτι εἰς τὸν Ἀντικαυκάσον κάποιος Ἑλλήν στρατηγὸς Ἀνάνιεφ ἠτοίμαζε δύο μεραρχίας Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐκ τοῦ διαλυθέντος Ρωσικοῦ, ὅτι οἱ Κοζάκοι τοῦ Κουπάν καί Οὐκρανοὶ θα ἤρχοντο νά κρατήσουν τās ἐκκενωθήσας ἐπαρχίας κηδόμενοι τοῦ Ρωσικοῦ αἵματος τό ὅποιον ἐχύθη πρὸς κατάληψιν αὐτῶν. Εἰς ἐπίρρῳσιν τούτων συνετέλεσε καί ἡ ἀφίξις εἰς Τραπεζοῦντα δύο Γάλλων ἀξιωματικῶν ἀπὸ τὴν Τυφλίδα καί αἱ πληροφορίαι τās ὁποῖες ἔφερεν ἀπὸ τὸν Ἀντικαυκάσον ἐκτακτος Ἑλλήν ἀπεσταλμένος, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς δέν ἤδυνήθη νά ἐκτιμήσῃ τὰ πράγματα.

Ὁ λαὸς τὰ ἤκουε αὐτὰ καί εὐχαριστεῖτο, ἀλλὰ ἔβλεπε τὴν Τουρκικὴν ἀπειλὴν νά προσεγγίζει, νά λεηλατεῖ, νά κακουργεῖ. Ἔβλεπεν ὅτι ἀπομεμονωμένα Ρωσσικά ἀποσπάσματα ἀφωπλίζοντο ὅτι ἀδερφαὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀπῆγοντο καὶ δέν ἐπέστρεφον ἔβλεπε τὸν Ρωσσικὸν στρατόν νά ρίπτει τὰ ὅπλα καί νά φεύγει, ἔβλεπε πολλούς ὁμογενεῖς νά φεύγουν καί ἔφευγε καὶ αὐτός.

Τότε ὑπὸ τό κράτος φόβου καί ἐλπίδος, ὑπὸ τοῦ συναισθήματος τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ὅταν οἱ Τούρκοι ἐπλησίαζον πρὸς τὴν Τραπεζοῦντα ὅταν ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ Ριζαίου κατεστράφη τὰ δέ Σούρμενα κυκλωμένα ἠγωνίζοντο

τὸν ἀγῶνα τῆς ἀπελπισίας, ὅταν ἡ Γεμουρά δέν ὑπῆρχε πλέον, τότε διενεμήθησαν ἐν Τραπεζοῦντι ἐν βίᾳ καί ταραχῇ περὶ τās 7.000 ὁπλων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τῆς περιφέρειας, ἡ ὁποία ἀπὸ δυσμᾶς μὲν δέν ἐκτείνεται πέραν τῆς πόλεως πρὸς νότον δέ εἶχεν ἀκτῖνα 60 χιλιομέτρων. Τὰ ὅπλα πού διενεμήθησαν ἦσαν παλαιοῦ συστήματος καί ἕκαστον εἶχεν ἀπὸ 30 φυσίγγια. Εἰς τούς ὀπλισμένους δέν ὑπεδεικνύετο ἀρχηγός , οὔτε ἐδηλοῦτο ὁ σκοπὸς τοῦ ὀπλισμοῦ. Εἰς τούς ἐρωτῶντες ἐδίδοντο ἀόριστοι ἀπαντήσεις ὑπονοοῦσαι χρῆσιν κατὰ τῶν ἀνταρκτικῶν σωμάτων χωρὶς νά ἀποκλεισθεῖ καί ἡ περίπτωσις τῆς ἐνδεχομένης χρήσεως δι' εὐρύτερους σκοποὺς, τούς ὁποίους ἐπαφίετο εἰς ἕκαστον νά συμπεράνει. Ταῦτοχρόνως οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου παρέλαυνον τὴν ἐπὶ τοῦ λόφου Πόζ-τεπε πυροβολαρχίαν καί ἐγυμνάζοντο εἰς τὸν χειρισμὸν αὐτῆς. Οἱ Τούρκοι παρακολουθοῦντες τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν Ἑλλήνων ἠρεθίζοντο γνωρίζοντες δέ τὸν ἀριθμὸν καί τὸν τόπον ὅπου ἐφυλάττοντο τὰ ὅπλα ἐκάστου χωρίου, ἀπήτουν καί ἐλάμβανον ταῦτα ἀπειλοῦντες σφαγὰς ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως. Εἰς μερικά χωρία ἠχματοῖζοντο γυναικοπαιδα καί ὡς λῦτρα ἐλάμβανον τὰ διανεμηθέντα ὅπλα. Τοιουτοτρόπως ἡ διανομὴ τῶν ὁπλων, ἀφ' ἐνός μὲν ἐξώθησε τὸν Ἑλληνισμόν ὡς ὑποπτον ἀπέναντι τῶν Τούρκων καί ἀνέκανον νά κρατηθεῖ καὶ ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀνταρκτικῶν σωμάτων, ἀφ' ἐτέρου δέ ἐπέτεινε τὴν σύγχισιν, καί ἐπετάχυνε τὴν δρᾶσιν τῶν Τούρκων. Ἐς' ὅλης τῆς ἐνδοχώρας μόνον ἡ ἐπαρχία Ροδοπόλεως κατορθώθη νά ἐξέλθῃ μετ' ὀλιγοτέρων σχετικῶν ζημιῶν καί ἀπωλειῶν κατὰ τὴν ἀνακατάληψιν, διότι καί ὁ λαὸς αὐτῆς, ἐκτὸς 3 χωρίων δέν ἐξετοπίσθη, καὶ αἱ ὑλικά ζημίαι περιορίσθησαν εἰς τό δυνατόν ὄριον τοῦ ἐλαχίστου. Δίκαιος δ' ἔπαινος ὀφείλεται εἰς τās Ἐθνικάς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι κατὰ τās φοβεράς ἐκείνας στιγμὰς δέν ἀπόλεσαν τὴν ψυχραιμίαν των, ἀλλὰ ἔθεσαν τὴν φροντίδα τῆς ζωῆς ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ καί ἔσπευσαν εἰς τὰ βουνὰ καί τὰ δάση διὰ νά κατορθώσουν νά κατευνάσουν τὰ πάθη τῶν ἀντιμετώπων ἀνταρκτικῶν ὀργανώσεων καί νά προλάβουν ἀκαίρους συγκρούσεις, αἵτινες ἡδύναντο νά ἔχουν ἐπικινδύνους συνεπειάς (Παν. Τοπαλίδης).

ΤΑ ΑΝΤΑΡΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Ἡ στρατολογία τῶν Ἑλλήνων παρὰ τούς νόμους μέχρι τοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους, οἱ διωγμοὶ καί ἐξορία, οἱ φυλακίσεις καί ἀπαγχονισμοὶ παρ' ὅλας τās ἐντέχνους ἢ ἀτέχνους συγκαλύψεις, ἐστήριξαν τὴν πεποίθησιν εἰς τούς Ἑλληνας ὅτι ἐπρόκειτο περὶ προμελετημένου προγράμματος. Ἐκ τούτου ἐξηγέρθη τό αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως τῶν προγεγραμμένων. Ἐπὶ πλέον ἡ ἰδέα τῆς τιμῆς δέν ἐπέτρεπεν εἰς τούς Ἑλληνας νά ἀνεχθοῦν ἐξευτελισμούς καί ἀτιμώσεις τῆς οἰκογενείας των. Εἰς ἐνίσχυσιν τούτων ἤρχετο καί ὁ διεξαγόμενος πόλεμος πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑποδοῦλων λαῶν καί ἡ ἰδέα τῆς ὑποχρεώσεως ἐκάστου νά συμβάλλῃ ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων του εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν.

Ἐνεκα τούτου ἀπὸ τοῦ 1915 πολλοὶ νέοι τῆς ἐπαρχίας Ἀμασείας ἔλαβον τὰ ὅπλα καί ἐξῆλθον εἰς τὰ ὄρη, ὠργανώθησαν εἰς ὀμάδας καί σώματα καί ὀρμῶντες ἀντεκδικοῦντο τούς κατὰ τῶν ὁμοεθνῶν διωγμούς, προελάμβανον ἐπικειμένας καταστροφάς καί ἐπέβαλλον σεβασμὸν πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν ἀκτῖνα τῆς δράσεως αὐτῶν. Τό παράδειγμα αὐτῶν ἠκολούθησαν καί ἄλλοι οὕτως ὥστε πρὸ τῆς ἀνακωχῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνταρτῶν τῆς ἐπαρχίας ὑπερέβη τās 3.000, μετὰ δέ τὴν ἀνακωχὴν ἐφθασε τās 12.000. Μὲ ἀρχηγούς γενναίους καί πεπειραμένην κεντρικὴν διοίκησιν κατέλαβε σὺν γυναιξὶ καί τέκνοις τὰ ὄρη καί τὰ δάση καί ἐπὶ ἔτη ἀνθίστατο ὑπεραμυνόμενος τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καί πίστεως αὐτοῦ.

Τὰ ἀνταρκτικά ταῦτα σώματα συνεκρούσθησαν πολλάκις ὄχι μόνον μετὰ τῶν Τουρκικῶν τοιούτων, ἀλλὰ καί μετὰ τοῦ τακτικοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ νικηφόρως, συνῆψαν μάχας ἐκ τοῦ συστάδην πολυώρους καί πολυνέκρους, πρὸς ὑπερτέρας καί καλλίτερον ἐξοπλισμένας ἐχθρικές δυνάμεις, κατόρθωσαν νά διατηρήσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν, καί παρὰ τās στερησεις καί τās ἀπωλείας εἰς ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, ἡδυνήθησαν νά προστατεῦσωσι καί σώσωσι ἱκανὰς δεκάδας χιλιάδας γυναικῶν καί παιδιῶν ἐξαναγκάσαντα τās στρατιωτικάς ἀρχάς νά συμφωνήσωσι καί εἰς τὴν ἐκκεχειρίαν, μέχρι τῆς ἀνταλλαγῆς.

(συνεχίζεται στο ἐπόμενο τεύχος)

Το πνεύμαν και η ύλη

Γράφει οΗλίας Τριανταφυλλίδης - Φιλόλογος

Ο Διογένης έτον α' σ' εκείνους τοι φιλοσόφους που έλεγαν ατ'ς κυνικούς. Κάποιοι υποστηρίζ'νε ότι έτον ο καλλίων α' σ'ούλ'(τ)ς. Επίστευαν αβουτοίν' οι κυνικοί ότι ο άρθωπος θα 'ίνεται ατόσον μόνον αληθινά ευτυχής, όσον πολλά επορεί κι ολιγοστεύ' τ' ανάγκας και τα βάσανα τ' ενώ όσον επιτρέπ' σον εαυτόν ατ' να 'ίνεται δούλος, ακομάν και σα βιοτικά τ' ανάγκας, ο ίδιος έν' εκείνος που προκαλεί δυστυχίαν σον εαυτόν ατ'. Για τ'ατό έσανε λιτοδίαιτοι και ολιγαρκείς αλλά και ελευθεροι κι ενάρετοι. Πρόδρομος ατούν έτον ο Σωκράτης. Εζήνανε δηλαδή, όπως ακομάν και οσήμερον λέγ'νε κάποιοι «σκυλίσια ζωή», με πολλά στερήσεις. Αέτσ' πά' εζέγκαν τ' όνεμαν ατούν «κυνικοί». Είνας λόγος για τον Διογένεν λέει ότι, αντί να έχ' οσπίτ', εύρεν έναν τρανόν πουλούλ' κι εζήνεν ακεί απ' έσ'.

Το σώμαν ατ'α' σα πολλά τα στερήσεις και την κακοζωίαν έτον μικρόν κι αδύνατον, επερίσσευεν όμως το πνεύμαν ατ' α' στην ύλην και για τ' ατό το πνεύμαν ατ' μικροί και τρανοί ούλ' εγάπαναν κι εθαύμαζαν ατον. Σα 337 π.Χ., όνταν ευρέθεν ο Μέγ'- Αλέξανδρος στην Κόρινθον κι έμαθεν ότι ζει εκεί κι ο Διογένης, επή'εν να ελέπ'ατον. Αέτσ' έν' η φυσική τάξη των πραγμάτων: η δόξα α' σα όπλα να χαμαιλύν' το κιφάλ'ν ατ'ς εμπροστά την δόξαν α' σο πνεύμαν. Ο Διογένης, λέγ' νε, έστεκεν ατότε απ' έσ' σο πουλούλ' και είπεν σον Αλέξανδρον που, όπως εστάθεν εμπροστά τ', έκοφτεν τον ήλιεν. «Μη παίρ'(τ)ς α' σ' εμέν' ατό ντο κί επορείς να δί'(δ)εις με»!

Είναν ημέραν κάποιος πά' τρανόσωμος που εθέλ'νεν οπωσδήποτε να ελέπ'τον Διογένεν, όνταν εύρεν κι ετέρεσεν ατον, εχπαράεν. Κάτ'άλλο εθάρρ'νεν ότι θα έλεπεν κι αμάν ερώτεσεν ατον. «Κια ναι Διογένε, πως 'ίνεαι μετ' εσέν, ατόσο βραχύσωμος και κοκαλέας να καλατσεύ'ς ατόσον έμνοστα κι έξυπνα;» Κι ο Διογένης, αφού ετέρεσεν ατόν απ' απάν' ους αφ' κά', ενούν'(τ)σεν με τίναν είχεν λογαρίαν και είπεν: «Ναίπε, εμέν' τέρεν και γρίκ'σον καλά ντο θα λέγω σε. Το μυελό μ' α' στην καρδιά μ' είναν πιθαμήν μακρά. Ηντιαν αισθάνεαι η καρδιά μ', αμάν εγρικά το και το μυελό μ'. Κάποιοι πά' έχ'νε σώματα πολλά τρανά κι ώσπου να εφτάν' το μήνυμαν τη καρδιάς ους το μυελόν ατουν, χά'ται σ' ημ'σά τη στράτας».

Ατός π'ερώτεσεν τον Διογένεν, έρθεν κάτ' ν' ακούει α' σ' ατόν και να γελά, όνταν όμως επέρεν την απάντησίν ατ' σ' ατό ντο ερώτεσεν (και όπως ερώτεσεν..), όχι μονάχον 'κί επόρεσεν να γελά, αλλά εκόπεν και η όρεξη ατ' να ορωτά κάτ' δεύτερον. Ποίον έν' το συμπέρασμαν τ' ιστορίας; Ο Διογένης με τα έξυπνα ντο έλε(γ)εν, εθέλ' νεν όχι μόνον να ευτάει τοι άλλ'(τ)ς να γελούνε, αλλά ακομάν περισσότερον πώς να 'ίντανε κι άλλο ευγενικοί.

Λεξιλόγιο

Τοι: άρθρο πληθυντικού αριθμού, αιολοδωρικής προέλευσης, τους.

Κυνικός: αυτός που έχει σχέση με τον κύνα. (ο κύων, του κυνός..., ο σκύλος)

Αβουτοίν' (οι): πρόκειται για την δεικτική αντωνυμία αυτός, ή, ό. Το (υ) στην αρχαία ελληνική προφερόταν ως (ου). Γι' αυτό και στην ποντιακή δεν λένε αυτός αλλά αούτος. Για να αποφύγουμε όμως την χασμωδία, δηλαδή την κακοφωνία που δημιουργείται κατά την εκφώνηση συνεχόμενων φωνηεντικών συλλαβών ή και μόνο φωνηέντων, παρεμβάλλουμε ένα σύμφωνο ευφωνικό (π.χ. αέρας-α(γ)έρας, ικανός-α(ν)ίκανος). Έτσι λοιπόν έχουμε αντί του (αούτος, αβούτος). Και κατ' αναλογία προς το εκείνοι, λέχθηκε και το (αβουτοίνοι). Σήμερα λέγεται σε μερικές διαλέκτους αντί του (αυτούς-αυτουνούς).

Ατόσον: τόσον, με ένα προσθετικό (α). παράβαλε τα νεοελληνικά αχελώνα, αμασχάλη.

Ατούν: ατών, με συγκοπή του (υ). Στην ποντιακή αλλά και στη νεοελληνική εναλλάσσονται συχνά το (ω) με το (ου), ο κώδων-κουδούνι, ενώ στην ποντιακή λέγεται αντί του ζωμός-ζουμίν κ.α.

Εζέγκαν: αντί του κανονικού τύπου εζήνεγκαν ή εζήνεγκον, έβγαλαν, (εδώ ονομάτισαν). Πρόκειται για το αρχαίο ελληνικό Αόριστο Οριστικής του ρήματος

εκφέρω. Με συγκοπές φθόγγων προέκυψε η νέα, πιο εύηχη μορφή της λέξης.

Όνεμαν: όνομαν, με αντικατάσταση του ενός βραχέος (ο) από το έτερό του (ε). Το φαινόμενο είναι γνωστό ως φωνηεντική ετεροίωση. Τα βραχέα φωνήεντα (ο,ε) εναλλάσσονται, π.χ. βρέχω-βροχή, αλείφω-αλοιφή. Παράλληλα υπάρχει και η συμφωνική με τα υγρά σύμφωνα (λ,ρ), όταν συνυπάρχουν σε μια λέξη. Στην ποντιακή τα γρήγορα λέγεται αλήορα.

Οσπίτ': λέξη λατινική, από τη λέξη rospes, (γενική rospitis)= ξένος. Παράγωγη λέξη hospitium, ξενώνας, οίκημα διαμονής για ξένους. Μετά από την διερεύνηση του σημασιολογικού περιεχομένου της λέξης έλαβε την έννοια (γενικά) κατοικία. Με αφαίρεση το οσπίτιον γίνεται σπίτιον. Με αποκοπή σπίτι.

Ακεί απ' έσ': εκεί από μέσα (έσω). Μερικοί γράφουν τις τρεις λέξεις ως μία. Θεωρώ σωστή την γραφή χωριστά, για να φαίνεται και η προέλευσή της. Το ακεί= εκεί, όπως π.χ. λέμε επάνω και απάνω.

Έν'(ι): τύπος του γ' ενικού Ενεστώτα Οριστικής του ειμί. Υπάρχει παράλληλα και ο τύπος ένεστι. Ο Απόστολος των Εθνών Παύλος αναφέρει (για την εποχή του) «ουκ ένι πλούσιος ή πτωχός, ουκ ένι άρσεν ή θήλυ» κ.λπ.

Εχπαράεν: ένας άλλος τρόπος εκφοράς του αρχαίου τύπου (εξεπλάγη), Παθητικός Αόριστος β' Οριστικής του ρήματος (εκπλήσσομαι). Ο Πόντιος απ' αυτόν τον Παθητικό Αόριστο δημιούργησε Ενεστώτα Οριστικής (αχπαράουμαι), εκπλήσσομαι, τρομάζω. Από το αχπαράομαι με εκφώνηση του (ο), ανοιχτή ως (ου), (έρχομαι-έρχουμαι).

Έμνοστα: επίρρημα παράγωγο από το επίθετο ο, η εύνοστος, το εύνοστον. Λέξη σύνθετη από το επίρρημα (ευ)= καλώς και το ομηρικό ουσιαστικό (νόστος), που σημαίνει γυρισμός στην πατρίδα. Έμνοστος στην ποντιακή= αυτός που είναι γλυκός, όπως ο γυρισμός στην πατρίδα, νόστιμος, εύγευστος. Το αντίθετο του άνοστος. Το (υ) του εύνοστος ακούεται ως (β) και όταν προηγείται το (β) του (ν), για λόγους ευφωνίας εκφωνείται και γράφεται ως (μ). Άρα έχουμε από το εύνοστος- έμνοστος. Λέμε και σήμερα από το θέμα της λέξης σέβας (σεβ-) και την παραγωγική κατάληξη (-νος), σεβ-νός, σεμνός.

Ναίπε : παλαιότερα λεγόταν και (ναίπρε). Σύνθετη λέξη από το (ναι- βεβαιωτικό επίρρημα) και την κλητική προσφώνηση (πρε), που είναι το σημερινό λεγόμενο (βρε), αντίστοιχο του (ωρέ) των νοτιών Ελλήνων, σίγουρα βρε, αληθινά βρε... Η ιωνική διάλεκτος άρα και η ποντιακή προτιμά να χρησιμοποιεί από τα άφωνα σύμφωνα τα λεγόμενα ψιλά (κ,π,τ) αντί των μέσων (γ,β,δ) και αποφεύγει όσο μπορεί τα δασέα (χ,φ,θ). Στην περίπτωση το μέσο (β) αντικαταστάθηκε από το ψιλό (π). Ναίβρε-ναίπρε. Με το πέρασμα του χρόνου το (ρ) έπαψε να ακούγεται. Στην επιστήμη της Γλωσσολογίας το φαινόμενο αυτό λέγεται «κώφωση». Έχουμε λοιπόν στη σειρά ναιβρε, ναίπρε, ναίπε.

Έντιαν : σύνθετη λέξη από τον αρχαίο υποθετικό σύνδεσμο (ήν= εάν), την αόριστη αντωνυμία (τι= κάτι) και το αοριστολογικό μόριο (αν= τυχόν). Επομένως έχουμε :αν τυχόν κάτι, οτιδήποτε.

Χά'ται: χάνεται, με συγκοπή της συλλαβής (νε). Η ποντιακή χρησιμοποιεί συνειδητά όλα τα λεγόμενα πάθη φωνηέντων (έκθλιψη, αφαίρεση, συγκοπή, αποκοπή, συνίτηση, συναίρεση), προκειμένου όχι μόνο με την πυκνή εναλλαγή φωνηέντων και συμφώνων ν' αυξήσει την μουσικότητα των λέξεων κατά την εκφώνησή τους, αλλά και για να κάνει κατά το δυνατόν αυτές ολιγοσύλλαβες. Αναφέρω παραδείγματα. Υπάρχει επώνυμο Ποντίου Ξαντινίδης αντί του κανονικού Κωνσταντινίδης. Μετατρέπει ακόμη και τις δισύλλαβες λέξεις σε μονοσύλλαβες: έσω (μέσα)- έσ' , κάτω-κά' , πάλι-πά', Ξανά-Ξάν' κ.α. Όπου μπορεί, κάνει και δύο συγκοπές μέσα στην ίδια λέξη, κορ(ι)τσόπ(ουλ)ον-κορτσόπον, από πεντασύλλαβη γίνεται τρισύλλαβη. Αντί να πει δώσε μου αυτό, λέγει δώ' μ' α', από πέντε γίνονται δυο οι συλλαβές.

Σημείωση: Αναγνωρίζω ότι τα ποντιακά μου είναι με κάποιες υποχωρήσεις υπέρ της νεοελληνικής μας

ΙΔΙΩΜΑΤΙΚΗ ΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ

Γράφει ο Γιώργος Χειμωνίδης

Α' σο δικαστήριον π' εβγαίνε εκείνος που κερδίζ' με τα' έναν καμίσ' απομέν' κι εκείνος που χάν' χωρίς 'καμίσ' απομέν' =

Από το δικαστήριο όποιοι βγαίνουν εκείνος που κερδίζει με το ένα πουκάμισο μένει και εκείνος που χάνει χωρίς πουκάμισο μένει.

Συμβουλή: να αποφεύγονται οι δικαστικές διαμάχες, διότι οι δικαστικοί αγώνες προϋποθέτουν χρόνο και χρήμα. Οι αναβολές, τα δικαστικά έξοδα, τα χαμένα ημερομίσθια και τα άλλα έξοδα είναι πολλά και ορισμένες φορές μάλιστα πολύ περισσότερα απ' αυτά που διεκδικούμε.

Τέλος είναι κοινό μυστικό ότι σε μια διαφωνία η οποία καταλήγει σε μια δικαστική διαμάχη, το ένα από τα δύο μέρη ευθύνεται περισσότερο από το άλλο, οπωσδήποτε όμως φταίνε και τα δύο μέρη.

Έτσι συνηθίζεται να λέγεται ότι: «Ο χειρότερος συμβιβασμός είναι καλύτερος από μία κερδισμένη δίκη».

ΛΕΞΕΙΣ

Α' σο= από το

με τ' έναν= με το ένα= με ένα

'καμίσ' = υποκάμισο= πουκάμισο

απομέν'= απομένει= μένει

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΓΙΟΡΤΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Στο κήρυγμά του ο Πατριάρχης Κωνσταντινίου-πόλεως τελειώνοντας ανέφερε:

«Περαινόντες τον λόγον, απευθυνόμεθα προς τους απανταχού Ποντίους, τους παρόντας και τους απόντας, πέμποντες χαιρετίσματα από τον ιερόν τόπον της Παναγίας μας "τεμέτερον η Παναΐαν η τρανέσσαν", και κομίζοντες την Πατριαρχικήν ημών ευλογίαν προς πάντας υμάς.

Ετη πολλά, αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω και λοιποί παριστάμενοι φίλοι. 'Αξιον το προσκύνημά σας εις την Παναγίαν του Πόντου και είθε ο Θεός των πατέρων ημών να μας αξιώση και του χρόνου να εορτάσωμεν την "Παναΐαν" μας, εις τον ευλογημένον τούτον τόπον του Γένους, εις την ιστορικήν αυτήν Πατριαρχικήν και Σταυροπηγιακήν Μονήν Σουμελά, επιστρέφοντες διά να ανάψωμεν την λαμπάδα της πίστεως και να προσκυνήσωμεν τα ιερά και αγιασμένα χώματα του Πόντου. Αμήν».

Στο Βέρμιο

Με υγειονομικά μέτρα ασφαλείας, μάσκες και αποστάσεις για την αποφυγή της διάδοσης του κορονοϊού εορτάστηκε η Παναγία μας χωρίς την παρουσία των ποντιακών συλλόγων της ΠΟΕ αλλά και ούτε της διοίκησης της. Απαγορεύτηκαν οι κατασκηνώσεις μετά από σχετική απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Ιδρύματος, ενώ οι προγραμματισμένες λιτανείες δεν πραγματοποιήθηκαν με τον παραδοσιακό τρόπο, ούτε έγιναν καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Φάνηκε ακόμα μία φορά η ανάγκη εκδημοκρατισμού και η συμμετοχή όλων των ποντίων και όλων των συλλόγων σε παρόμοιες εκδηλώσεις, γιατί η Παναγία Σουμελά ανήκει σε όλους μας και όχι σε ένα σωματείο.

Την κυβέρνηση εκπροσώπησε ο Υφυπουργός Οικονομικών Απόστολος Βεσυρόπουλος, από πλευράς αξιωματικής αντιπολίτευσης ο Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης Γιάννης Αμανατίδης, ενώ παρόντες μεταξύ άλλων ήταν οι Βουλευτές της Ν.Δ Λάζαρος Τοαβδαρίδης και Αναστάσιος Μπαρτζώκας, ο Αντιπεριφερειάρχης Ημαθίας Κώστας Καλαϊτζίδης και ο Δήμαρχος Βέροιας Κωνσταντίνος Βοργιαζίδης και οι στρατιωτικές αρχές του τόπου.

Χρόνια πολλά και ευλογημένα

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Βέροια 22 Αυγούστου 2021

Έρθαμε ουλ αδά οσήμερον για να τιμούμε και να αποχαιρετούμε τ'εμέτερον τον άνθρωπο τον Γιώργο τον Τσαρτιλίδη, ο οποίος ταξίδεψε στη γειτονιά των Αγγέλων χθες (21/8/2021) το πρωί, σε ηλικία 82 ετών.

Με μεγάλη θλίψη, με τις καρδιές μας βαριές από τη δυσαναπλήρωτη απώλεια, αποχωριζόμαστε σήμερα έναν χαρισματικό συνάνθρωπο μας, του οποίου η ζωή και η δράση σημάδεψε την πολιτιστική και παραδοσιακή ζωή της Βέροιας και όχι μόνο.

Αποχαιρετάμε τον φίλο Τσάρτιλο, που ήταν μέλος της ΕΛ Βέροιας και πάντα παρόν σε όλες τις εκδηλώσεις επί 40 έτη, το γελαστό μεγάλο παιδί της παρέας, το σύντροφο και οικογενειάρχη, το συγγενή, τον ξάδελφο, τον κουμπάρο, έναν καλό πολίτη, που μόνο θετικές μνήμες έχουμε να αναφέρουμε.

Ο Γιώργος Τσαρτιλίδης, με ιδιαίτερη καταγωγή των γονέων του από την Κρώμνη του Πόντου και το Καρς, ξεχώριζε για πολλά. Χαρακτηριστική όμως ήταν η λιτότητα, η εργατικότητα, η δημοκρατικότητα και το ήθος του. Αγαπημένη φίλε και δάσκαλε μας θα σε θυμόμαστε για τα ωραία μουχαπέτια που έκανες στο καφενείο σου, για την καλосύνη και την αισιοδοξία σου, για το χιούμορ και την δημιουργικότητα σου, μα πάνω από όλα για την ανεπανάληπτη ανθρωπιά σου.

Άνθρωπος διακριτικός, μεστός στα λόγια και ενεργός στις πράξεις. Άνευ αρετής τα πάντα περιττά. Άκουσα να λέει από τα χείλη του. Ντο εν από ντο είπες με Τσάρτιλε. Ναι ρίζαμ. Η αρετή εν κατόρθωμα όντες ευρίεσαι σε πειρασμό, συμπλήρωσε.

Αρχές, αξίες, ήθος και ευγένεια ήταν το φυσικό του προφίλ διατηρώντας πάντα χαμηλούς τόνους και χιούμορ κέρδισε την εκτίμηση και το σεβασμό όλων μας. Όκνεας είμαι και ακαταμάχητος στην αμάθεια μου. Αυτοσαρκαζότανε για να συμπληρώσει. Σκώστε τα ποτήρη σουν ατώρα. Άιτε εις ύειαν η υποδιαίρεση του πρώτου και όντες έρχοντο σο τσακίρ κέφι έλεεν θυμοσοφικά. Σ'αούτον τη ζωή μόνο πόθους είχα αλλά χωρίς θέληση.

Ο Γιώργος και η Γιωργία η Τσαρτιλάβα η άοκνη σύντροφος του πάντα αναμέναν στο καφενείο ή στο σπίτι των γνωστούς και φίλους για να τους καλοδεχτούν και να φιλεύν ατους, με την κατενόν την ποντιακή τη φιλοξενία. Γνωστοί και άγνωστοι λυράδηδες, οι μεγαλύτεροι τραγωδάνοι και καλλιτέχνες επέρασαν ασό σχολείο του Τσάρτιλου.

Εκείτι μαύρε Τσάρτιλε. Έλεεν συχνά και Ντσόρτσια φέρον ατώρα το ρακίν και επ εκεί εργήνανε το παρακάθε με το Αρχιμήδη, τον Γαβρά, το Σπύρο, το Γιώργο, το Φώτη και ένα σωρό παιδιά σο γιαν ατ, που εγάπανε απές ασην ψην ατ.

Μας μετέφερε ήχους και παραδοσιακά ακούσματα από ανθρώπους της πρώτης γενιάς και μας μύησε στην ορθή ποντιακή παράδοση. Φεύγεις από κοντά μας και θα μας λείψει η φυσική σου παρουσία αλλά η πνευματική παρακαταθήκη μερ εφέκες οπίσ θα εν ο σύντροφος μας και καμίας κι θα ανασπάλομε τον γλεντζέ, τον μουχαμπετλή, τον κεφλή δέσκαλο και πάντα θα τραγωδούμε για τ'εσέν.

Τάϊ Τσάρτιλε,

Μας λύπησε όλους η δύσκολη προσωπική δοκιμασία της υγείας σου το τελευταίο διάστημα, έναν Γολγοθά που τον ανέβηκες διακριτικά και υπομονετικά. Αυτό όμως το διάστημα αξιώθηκες να λάβεις τη βαθιά αφοσίωση και φροντίδα της οικογενείας σου, της επί 50 έτη αγαπημένης σου συζύγου της μοναδικής Γιωργίας, των παιδιών σου του Ηλία και των δύο θυγατέρων σου, των εγγονών σου, των συγγενών σου που με θαυμαστή αντοχή και περίσσειμα ψυχής στάθηκαν πλάι σου.

Φτωχότερο το χωριό σου και δυσαναπλήρωτη η απουσία σου. Πως θα τραγωδούμε το τσοπάνος με τα πρόατα ή το σι μαχαλάς εδούλενα, ή το άνοιζον ρίζαν - άνοιζον και τόσα άλλα... Πως τα βράδε τη Παρασκευής θα ανηφορίζουμε σα ρασία τη Καστανέας.

Αγαπημένη μας Γιώργο έφυγες από τη ζωή, χτυπημένος από την επάρατο νόσο μετά από διετή δοκιμασία και μάχη με τον θάνατο σκορπίζοντας θλίψη στους οικείους σου αλλά και σε όλον τον ποντιακό χώρο.

Δάσκαλε, θα πορευθείς την «μακαρία οδό», την οδό της αιωνιότητας, την οδό της αναπαύσεως, άχρι της ώρας εκείνης όπου «η γη συσθείσεται και οι νεκροί πάντες εγερθήσονται». Ναι ατότε ουλ εντάμα ξαν θα ευρίουμε και θα εφτάμε τα έμορφα παρακάθε.

Πορεύσου ήσυχος και βέβαιος ότι επιτέλεσες το καθήκον σου, όχι απλά εις το ακέραιον, αλλά, όπως λέει ο λαός μας, «και με το παραπάνω».

Αποχαιρετούμε σε οσήμερον σο υστερνό, σο τρανόν ταξίδ της ζωής σου. Ας εν ελαφρύ το χώμα ντο θα σκεπάει σε και την Παναγία Σουμελά θερμopαρακαλούμε ας έν μεσίτρια προς τον Κύριο, για να θέκ σε σα δεξιά νατ.

Εκφράζω προς όλους εκ μέρους της Ευξεινής Λέσχης Βέροιας και από όλους τους φίλους του τα θερμά μας συλλυπητήρια και σ' αυτή τη δύσκολη στιγμή τα αισθήματα και η σκέψη μας είναι μαζί με την οικογένεια του Γιώργου.

ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ

Και με το κεμετζόπομ μου σον Αδ θα κατεβαίνω
Εκεί παραπονέματα έναν βράδον κι μένω

ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ

